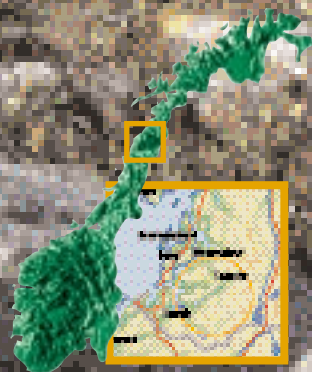

Regnbuens rypeland

Rett under skrenten fra Kalvklumpen, med storslagen utsikt over Kalvkruvannet, lå den. Jakthytta som skal være vår base de nærmeste dagene. I samme øyeblikk som vi fylte patronbeltene og grep børsene, i samme øyeblikk som båten skjøt fart over vannet, stanset regnet.

GREI FARKOST: Grunneier Plahtes eiendommer var hjelpsom og lånte oss en aluminiumsbåt så vi kunne ro alt pargasset over den første innsjøen.

VAKKERT LANDSKAP: Nok en rotur var nødvendig for å komme oss fram til jakthytta ved Kalvkruvannet.

FORVENTNINGSFULLE JEGERE: Det er liten tvil om at Vibeche (t.h.) og Heidi gleder seg til etterlengtede jakt dager.

STAKKAR LITEN: Den bare fire måneder gamle gordonsettervalpen Pia synes det er veldig greit at matmor Heidi bærer henne i sekken over elva.

KALDT SOM FY: Selv om vannstanden ikke er all verden, er vanntemperaturen definitivt egnet til gåsehud og det som verre er.

«Den ganske så utilgjengelige Oksdalen skulle vise seg å by på en jakt

ETTER Å HA HENTET nøkkelen på kroa i Namsskogan i Nord-Trøndelag låste vi veibommen bak oss og kjørte gjennom et fjellterreng som lignet et månelandskap med vannfylte krater. Like før dammen ble bilene parkert, alt mens regnet tiltok i styrke. Soveposene og andre fuktømfintlige eiendeler ble beskyttet mot regnet så godt det lot seg gjøre. Deretter vandret vi den drøye timen det tok ned til sjøen og tømte regnvannet ut av aluminiumsbåten som grunneieren hadde rodd dit.

Vakkert fjellterreng. På andre siden av sjøen gikk vi igjen til fots ned gjennom en kløft, forbi den ene fossen vakrere enn den andre, til terrenget endelig flatet ut og vi

kunne se sjøen Kalvkruvannet, der ytterligere en båt lå og ventet.

Lyd- og støyanalytiker Kjetil Thorsen (31) fra Spikkestad utenfor Oslo veltet hundreliterssekken sin ned i den lille aluminiumsbåten og satte seg bestemt ved årene.

– To bak, en midt imot meg og en lengst fremme, kunngjorde Kjetil, som var ved Kalvkruvannet for å jakte rype tredje året på rad.

Etter en natt i den leide jakthytta, i eimen av våte jaktklær som hang over takbjelkene og tørket over varmen, bar det av gårde. En rask rotur over sjøen, og Kjetils kone Heidi Moen (27) og jaktkameraten Vibeche Håheim (30) fra Asker runder et berg sammen med setteren Jessie. Med på turen er også den fire måneder gamle gordonsetteren Pia, de ufødte liryperes skrek.

Bak en høyde åpenbarte plutselig dagens jaktområde seg. Foran oss lå 40 000 mål rypefjell av beste sortering og ventet på irksetteren Jessie og de tre jegerne. Den ganske så utilgjengelige Oksdalen skulle vise seg å by på en jakt dag selskapet seint ville glemme.

– Ja! Kom igjen Jessie, søk ut ordentlig nå, kommanderer Heidi. Og setteren, som har en pels som matcher det røde høstløvet, søker gjennom fjellsiden til høyre for oss.

Som en støvsuger tar hun fjellterrenget metodisk for seg, uten å overlate noe til tilfeldighetene, eller risikere at de bevæpnede jegerne skal skremme opp ryper ved en feiltakelse. Med jevne mellomrom justerer hun seg inn etter jegeren.

dag selskapet seint ville glemme.»

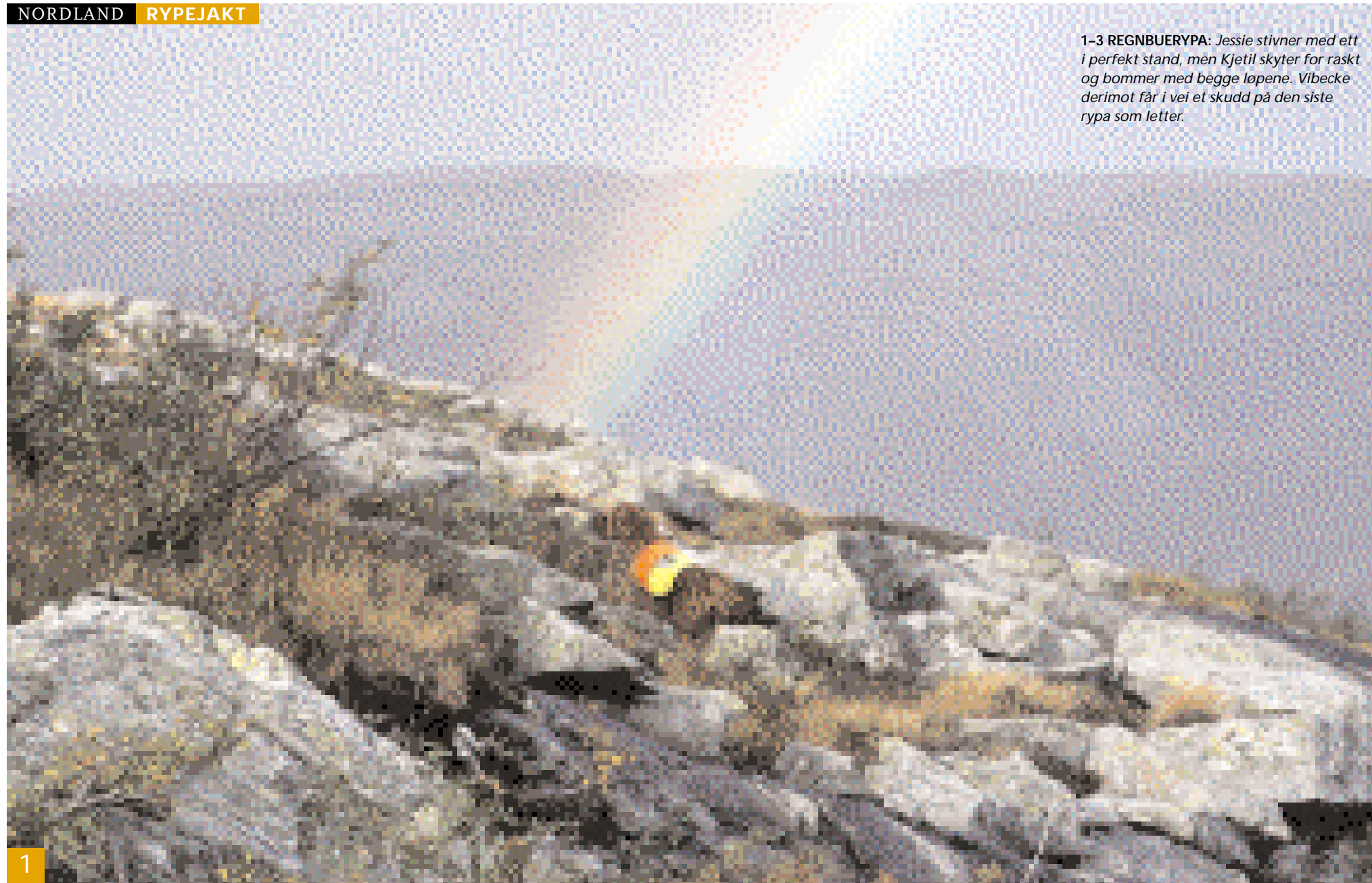
Første fuglekontakten. På en åskam markerer Jessie rype. Vi ser dem ikke, men hører hvordan de kakler. Hundefører Heidi tar venstre flanke. Vibeche og Kjetil går opp på høyre side av kullet. Vibeche rasler av sted som en røyskatt gjennom blåbærlyngen og opp på en liten høyde mens Kjetil dekker høyrekanten. Akkurat idet Heidi er i ferd med å stenge venstresiden løfter en enslig fjellrype rett foran nesen på Jessie, som rolig blir stående. Rypa blir umiddelbart blyforgiftet av Vibeches øvre løp. Hun holder igjen det andre skuddet, ettersom fuglene flyr inn over Jessie.

– Bra skutt, Vibeche! Jeg hadde altfor langt hold, roper Kjetil.

Jessie apporterer rypa til Vibeche, som får noen flere hekto å bære på ryggsekken.

GRÅKALD LUNSI: Selv om været ikke akkurat er av det beste, gjør det godt for både jegere og firbeinte med en pause. Litt mat, en kvikkunnsj og ei pipe gjør susen.

1-3 REGNBUERYPA: Jessie stivner med ett i perfekt stand, men Kjetil skyter for raskt og bommer med begge løpene. Vibecke derimot får i vei et skudd på den siste rypa som letter.

GLAD OG BLID: Strålende fornøyd med dagens første rypefelling, henter Vibecke lirypa hun felte med et vakkert skudd.

«Alt tyder på at dette er sikkert tilholdssted for rype. Og ganske riktig.»

Fjellsiden til høyre ser ytterst lovende ut. Det er bare et lite problem. En bred foss må forseres og vannet er definitivt ikke av det varmeste slaget. Uten å blunke tar Kjetil av seg sko og strømper, og bretter buksene godt opp over knærne. Med bestemte steg vasser han ut i den strie strømmen uten å fortrekke en mine mens vannet, tross oppbretten, gjør buksene våte.

Jentene følger hans eksempel og lille Pia gjør overfarten i Heidis ryggsekk. Nå først innser jeg at hvis buksene mine skal være noenlunde tørre når jeg ankommer den andre siden, er det bare én ting å gjøre. Så, i kledelig blåstripete boxershorts, med støvler og jaktbukse i hendene, forserer jeg det kalde vannet, til jentenes store forlystelse. Før jeg når andre siden har føttene nesten dovnnet bort.

Men med litt massasje og varme strømper våkner de til liv igjen, i samme stund som Jessie setter farten opp langs fjellet.

Stort vilt. Plutselig stopper hunden opp, og en stor mørk skygge skimtes mellom fjellbjørkene. Ei elgku setter av gårde i raskt trav oppover fjellsiden og Jessie vender tilbake til sitt intense rypesøk. Elgkua stanser et stykke oppe i skråningen og betrakter jaktlaget med en viss skepsis før hun forsvinner bortetter en ravine.

Jaktlaget vandrer videre og etter 20 minutter uten fuglekontakt finner Kjetil et skjermet sted og foreslår lunsjpause, et forslag som blir enstemmig vedtatt.

– Tenk hvilke underverker en pølsebit, et eple og litt vann kan gjøre, sier fotografen

mens han hviler beina og fyller vannflaska i en liten fjellbekk.

Etter lunsj prøver vi terrenget litt høyere opp, ettersom det har vært et dårlig år for lirypa, mens fjellrypa har klart seg bedre. Jessie blir mer og mer ivrig. Alt tyder på at dette er sikkert tilholdssted for rype. Og ganske riktig. Fem fjellryper kommer flygende i stor fart over hodene våre, men de er på for langt skuddhold. Vi sender Jessie ut på nytt søk og bare 20 meter lenger fram stivner hun til. Heidi sørger for at Vibeche inntar posisjonen rett til høyre for Jessie.

Området er veldig steinete og vi kan tydelig se at Jessie markerer opp over fjellsiden. Med et rolig «Ja» beordrer Heidi avanse og et stort kull på ni fugler tar til vingene.

Fem fjellryper kommer flygende i stor fart over hodene våre.»

På kort hold løsner Kjetil to bomskudd. Vibeche, som er nærmest meg, var i ferd med å ta et skritt fram når fuglene lettet, men etter litt om og men får hun likevel i vei et skudd rett bak den nærmeste fuglen.

Ryper på bakken. – Det sprutet bra i myra bak rypa, knegger Kjetil hjertelig og banner litt for seg selv fordi han ikke slapp fuglene lenger unna før han skjøt.

– Så du hvor de satte seg?

De blir enige om hvor kullet gikk inn for landing, og begynner oppstigningen på skrå mot stedet. Lyden av løse, flate steiner som triller mellom beina og nedover fjellskråningen blir ganske snart konstant.

GRÅ SOM FJELLET: Mens lirypa er brun og hvit i sommerdrakta er fjellrypa noe mindre i størrelse og grå der dens litt større slektning er brun.

1

1-2 SITTENDE FUGL: Fjellrypa trykker dårlig for stående fuglehund, men av og til hender det at de likevel sitter såpass lenge at jegeren kommer til skudd.

2

SLITEN OG TØRST: Til tross for at hun blir sårbeint fortsetter Jessie med godt mot og jakte dagen ut.

TØFT FØRE: Det harde terrenget sliter fælt på potene til irsksettertispa Jessie, og hun begynner å blø. Da er det nødvendig med bandasjer for å forebygge ytterligere slitasje.

SPENNENDE GODLUKT: Lille Pia synes det lukter fryktelig spennende av den nyskutte rype. Forhåpentligvis er hun de ufødte rypenes skrekk.

«På vei ned støkker Kjetil selv opp to fjellryper, og den ene av dem gjør

Så skimtes en bevegelse på hammeren på skrå over Kjetil. Tre rypehoder synes over kanten. Rett til venstre for dem sitter en enslig rype, som viser hele brystet. Kjetil nøler ikke et sekund, og løfter børsa til skulderen. Når hagslvermen slår inn i den sittende fuglen, drysser hvite fjær over fjellkanten samtidig som de andre rypene tar til vingene.

To av dem kommer på skuddhold for Kjetil som følger dem med hagla. Idet løpet passerer den bakerste rype presser han inn avtrekkeren. Men ingenting skjer.

– Selvfølgelig! Den bakre avtrekkeren har jeg jo allerede brukt, mumler Kjetil irritert for seg selv og før han rekker å flytte fingren til den fremste er situasjonen over.

Han fyller kjapt på med mer ammuni-

sjon i det tomme løpet. Det kan jo finnes noen etterslengere. Men samtlige ryper har nå fløyet sin vei.

– Et par av kameratene mine synes det er usportslig å skyte på sittende fugl. For meg er så sikre skudd som mulig de skuddene som føles riktig, forklarer Kjetil.

Jessie oppmuntres til å apportere rype, men terrenget er for bratt, med altfor mange løse stener. Kjetil klatrer selv opp på klippehylla, men samme hvor grundig han leter finner han ingen rype. Heller ikke rett nedenfor skrenten fantes den. Til slutt skimter han noe uvanlig hvitt og rundt et godt stykke ned i fjellveggen. Fjellrypa hadde, i likhet med småsteinene, trillet atskillige meter nedover før den stoppet.

To fjellryper. Jentene lurer fotografen med seg langsetter en fjellkant som ikke egner seg for folk med høydeskrekk. Nok et rypekull letter, men denne gangen er avstanden over 70 meter. Heidi og Vibeche slutter seg til Kjetil, som også har fått selskap av Jessie.

På vei ned støkker Kjetil selv opp to fjellryper, og den ene av dem gjør en uklok manøver og snur tilbake inn i Vibeckes skytesektor. Med en kjapp sving og et smell som gir ekko ut over Oksdalen, feller hun sin andre rype for dagen.

Samtidig oppdager Heidi at Jessie blør på bakbeina. Det ulendte terrenget har satt sine spor. Etter pleie med litt isoleringsteip og røde beskyttelsessko, fortsetter den stående fuglehunden med godt mot bortetter fjellkanten.

en uklok manøver og snur tilbake inn i Vibeckes skytesektor.»

Solen har gått ned på den klarblå himmelhvelvingen og vi begir oss tilbake til jakthytta. Blikket til Heidi viser tydelig at hun er noe misfornøyd med ikke å ha kommet på skuddhold. Så når vi kommer fram til hytta, sier hun: – Jeg tar med Jessie og går en kort tur langsmed Kalvklumpen.

Hun får selskap av Vibeche. Mens vi andre synker ned i sofaen og inntar en pils som noen andre rypejegere har vært vennlige nok til å la stå igjen, begir jentene seg ut i skumringen. Det drøyer ikke lenge før vi hører to skudd ljome ut over Kalvkruvannet. En fornøyd Heidi vender tilbake til jakthytta sammen med Vibeche og sin nyskutte rype. De henger jaktjakkene på en takbjelke, og gir oss selskap foran peisen. ■

BERGTATT AV FJELLET: I det som ligner et månelandskap stopper Heidi stadig vekk og godsnakker med Lille Pia. Ennå er valpen liten, men bare vent til neste år!